ማሕበራዊ / ውሕስነት / ድሕነት

ሜላ/ኣገባብ ምሕበራዊ ድሕነት
ክንክን ኣረግቶት
ዘይብቕዓት
ስራሕ ኣልቢነት
ሕማምን ሓደጋን
ወለድን ስድራቤትን
ማሕበራዊ ሓገዝ

ሜላ/ኣገባብ ምሕበራዊ ድሕነት

ነበርቲ ስዊስ ብመንገዲ ማሕበራዊ ድሕነት ካብ ዝተፈላለዩ ሓደጋታት ይሕለዉ / መከላኸሊ ይገብሩ። እቲ ናይ ድሕነት ዋሕስ ንኣብነት ሓደ ሰብ ካብ ስራሕ ምስዝሰኘግ: ወይ ምስ ዝሓምም ይሕገዝ። ንስድራቤትን ንጡረታ ዝወጽኡ ኣረገውቶትን ይሕግዝ።

መሰረታዊ ሓረጋት / ሓሳባት

እዞም ናይ ድሕነት ውሕስነት ብመንገዲ ነበርቲ ስዊስ ይምወሉ። በዚ መሰረት ናይ ሓድነት ሕግታት: መብዛሕትኡ ነባሪ ህዝቢ ይኽፍል: ገለ ፍሉጣት ውሑዳት ወገናት ከኣ በዚ ሓገዝ ይረኽቡ። መብዛሕትኦም ማሕበራዊ ድሕነት ውሕስነት ናይ ግድን እዮም ክትኣትዎም። እቲ ዝግበር ክፍሊት ካብ ደሞዝ ሰራሕተኛታት ብቀጥታ ይቑረጽ። ወሃብ ስራሕን ነብሶም ክኢሎም ዝንቀሳቐሱ ውልቀ ሰባትን ስራሕ ዘይብሎም ሰባትን ነዚ ዝምልከት ገንዘባዊ ክፍሊት/ውጽኢት ይኽፍሉ ኢዮም።

ውጽኢታት / ክፍሊት

ናይ ሕዝባዊ ናይ ድሕነት ውሕስነት ንሰባት ኣብ ዝተፈላለዩ ጸገማት ይሕግዝ። እቲ ንመዓልታዊ ነግራት ዘድሊ ገንዘብ ይኽፍል: ጡረታ ወይ ናይ ኣበል ገንዘብ: ኣብ ግዜ ሕማምን ሓደጋን ንሕክምና ዝኽፈል ገንዘብ ይሽፍን። ናይ ሕዝባዊ ናይ ድሕነት ውሕስነት ሕግታቱ ብመንግስቲ ዝተፈልጠ ኢዩ።

ሰባት መዓስ ሓገዝ ይረኽቡ?

- ኣብ ግዜ እርጋን ኣብ ናይ ሞት ኩነታት ንስራሕ ዘይክእል ምስዝኸውን: (3ይ ዓምዲ /Säulen: AHV/IV, ናይ ሞያ ክንክን, ናይ ውልቔ ክንክን)
- ኣብ ግዜ ሕማምን ሓደጋን (Kranken- und Unfallversicherung)
- ኣብ ግዜ ኣደ ንሕጻን ተጥብወሉt (Mutterschaftsentschädigung)
- ኣብ ግዜ ስራሕ ኣልቦነት (Arbeitslosenversicherung)
- ውላድ ኣብ ዝህልወካ ግዜ (Familienzulagen)

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/social-insurance-system

ክንክን ኣረግቶት

ብመንገዲ ናይ ኣረግቶት ክንክን:እቲ ናይ ጥሮታ እኹል ገንዘብ ንናብራ እኹል ከምዝኸውን ተገሚቱ ይትሕዝ። ናይ ስዊስ ናይ ክንክን ሜላ ኣትሓሕዛ ሰባት ሰልስተ ዓምድታት ውህለላ ገንዘብ ኣለውዎ።ንሳቶም ከኣ: ናይ ኣረግቶትን ሓድጎምን/ብድሕሪት ዝገድፍዎምን ክንክን (AHV): ናይ ሞያዊ ክንክን ውህለላ/ማዕከን ውህለላ ጥሮታ (Pensionskasse) ን ብነጻ ድልየት ንክንክን ኣብ ግዜ እርጋን ዝግብበር ውህለላ (3. ዓምዲ) ኢዮም።

ናይ እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን መድሕን (1ይ ዓንዲ፣ 1. Säule)

መድሕን እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን (AHV) መንግስታዊ ትካል እዩ። መብዛሕትኦም ዓበይቲ ሰባት ነዚ ኣበርክቶ ክኸፍሉ ኣለዎም። ንሰራሕተኛታት፡ እቲ ኣበርክቶ ብቐጥታ ካብ ወርሓዊ ደሞዞም ይቑረጽ፡ ኣስራሒ ድማ ፍርቂ ይኸፍል። ባዕሎም ዝሰርሑ ሰባት ወይ ስራሕ ዘይብሎም ሰባት ከመይ ጌሮም ኣበርክቶኦም ክኸፍሉ ከምዘለዎም ናብ ቤት ጽሕፈት ካሕሳ (Ausgleichskasse) ክምርምሩ ይግባእ። AHV ነቶም ጡረተኛታት ወርሓዊ ጡረታ ይኸፍሎም። መጠን ናይቲ ጡረታ ኣብቲ ዝተኸፍለ ኣበርክቶ ይምርኮስ። ይኹን እምበር፡ ኤ.ኤች.ቪ ንመጻምድትን ደቅን እቲ መዋቲ ኣብ ዝሞተሉ እዋን (ናይ መበለትን ዘኽታማትን ጡረታ) እውን ይድግፍ። ኩሉ ሰብ ናይ AHV ካርድ ምስ ናይ ውልቁ ናይ መድሕን ቁጽሪ ይረክብ ዝብል

ሞያዊ ክንክን (2ይ ዓንዲ፣ 2. Säule)

ድሕሪ ጥሮታ ምውጻእ ሂወት ብዝግባእ ንምምራሕ: AHV ንበይኑ ኣኻሊ ኣይኮነን: በዚ መሰረት ንሰራሕተኛታት ምስ ተጣየሱ ዝኸውን መከናኸኒ (ናይ ጥሮታ ማዕከን: Pensionskasse): ካብ ዝተወሰነ ናይ ደሞዝ ዓመታት ብግዴታ ዝቑረጽ ገንዘብ ኣሎ። ነዚ ዝምልከት ክፍሊት ኣብ ነብሲ ወከፍ ወርሒ ካብ ደሞዝ ይቑረጽ። ኣብዚ እቲ ወሃብ ስራሕ ብውሕዱ ፍርቒ ይሸፍኖ።ርእሶም ክኢሎም ዝነብሩ ነዚ ዝምልከት ክፍሊት ኣይከፍሉን ኢዮም። ብነጻ ድላዮም ግን ነዚ ክገብርዎ ይኽእሉ። ነዚ ከኣ ባዕላቶም ሓላፍነት ይወስዱ። እዚ ኣብ ናይ ጥሮታ ማዕከን ገንዘብ ዝውህለል: ምስ ኣረግካ ከም ጥሮታ ወይ ብሓደ ግዜ ይወሃብ። ኣብ ፍሉጥ ጉዳያት እዚ ገንዘብ ኣቐዲሙ ይኽፈል። ንኣብነት ትካል ክትገብር ምስትደሊ: ካብ ስዊስ ክትወጽእ ምስትደሊ: ገዛ ወይ መንበሪ ክትገዝእ ምስትደሊ ጠቕሊልካ ክወጽእ ይኽእል።

ወለንታዊ ስንቂ እርጋን (3ይ ዓንዲ፣ 3. Säule)

ውህለላ 3ይ ዓምዲ (3. Säule) ካብቲ ብነጻ ድልየት ዝውህለል ናይ ውልቒ ምስ ኣረግካ ክኸውን ዝውህለል ገንዘብ ኮይኑ ቀረጽ ንምቅላል ከኣ ይሕግዝ። እዚ ኣብ ባንክ ወይ ኣብ ናይ ድሕነት/ውሕስነት ትካላት ክጠራቐምይከኣል። ምስ ኣረግካ እኹል መሕለውታ ገንዘብ ንክህልወካ በዚ 3ይ ዓምዲ ውህለላ ከኣ ገንዘብ ከተጠራቕም ተመራጺ ይኸውን።

መወሰኽታ ክፍሊት

ዋላ እኳ ኤ.ኤች.ቪን ፋንድ ጡረታን እንተሃለወ፡ እኹል ገንዘብ ዘይብሎም ኣረጋውያን፡ ተወሳኺ ፋይናንሳዊ ጥቕምታት (Ergänzungsleistungen) እውን ክረኽቡ ይኽእሉ እዮም። እዚኦም ኣብ ቤት ጽሕፈት ማሕበራዊ ኣበርክቶታት ክሕተቱ ኣለዎም። መን ተወሳኺ ጥቕሚ ክረክብ ከም ዘለዎ ብንጹር ተቖጻጺሩ ኣሎ። እቲ ተወሳኺ ጥቕምታት ብከፈልቲ ግብሪ ዝምወል እዩ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/old-age-insurance

ዘይብቕዓት

ብምኽንያት ጥዕና ነዊሕ ግዜ ክሰርሕ ዘይክእል ወይ ብከፊ ጥራይ ከሰርሕ ዝኽእል ሰብ: ኣብ ፍሉይ ኩነታት ግምት ብምእታው ናይ ገንዘባዊ ሓገዝ ብመንገዲ ናይ ስራሕ ብቕዓት ዘይብሎም ሰባት ትካል ድሕነት (IV) ክረክብ ይክእል። IV ግን ገንዘብ ጥራይ ኣይኮነን ዝኸፍል። እንታይ ደኣ ነቲ ድሕነት/ውሕስነት ዘለዎ ሰብ: ናብ ናይ ስራሕ ዓለም እንደገና ንክእቱ ወይ ንክምለስ ይሕግዝ።

ድሕነት ናይ ስራሕ ዘይብቑዕ ምኻን

መድሕን ስንክልና (IV) ናይ መንግስቲ ትካል እዩ። መብዛሕትኦም ዓበይቲ ሰባት ነዚ ኣበርክቶ ክኸፍሉ ኣለዎም። ንሰራሕተኛታት፡ እቲ ኣበርክቶ ብቐጥታ ካብ ወርሓዊ ደሞዞም ይቑረጽ፡ ኣስራሒ ድማ ፍርቂ ይኸፍል። ባዕሎም ዝሰርሑ ወይ ስራሕ ዘይብሎም ሰባት ኣብ ቤት ጽሕፈት ካሕሳ (Ausgleichskasse) ብኸመይ ኣበርክቶኦም ክኸፍሉ ከምዘለዎም ክሓቱ ይግባእ።

ደገፍ ወይ ሓገዝ ብመንገዲ ናይ ንስራሕ ዘይብቑዕ ዝኾነ ዝሕግዝ ናይ ድሕነት ዋሕስ

ክሰርሑ ዘይክእሉ ወይ ብውሑዱ ንሓደ ዓመት ብጥዕናዊ ምኽንያት (ኣካላዊ ወይ ኣእምሮኣዊ) ብኽፋል ግዜ ጥራይ ክሰርሑ ዝኽእሉ ሰባት ካብ IV ደገፍ ክረኽቡ መሰል ኣለዎም። እቲ IV ነቲ ደገፍ ብመልክዕ ወርሓዊ ጡረታ ይኸፍሎ። እዚ ግን እቲ መድሕን ዘለዎ ሰብ ብሰንኪ ስንክልናኡ ድሕሪ ደጊም ኣብ ናይ ስራሕ ህይወት ክውሃሃድ ምስ ዘይክእል ጥራይ እዩ። እቲ IV ንስንኩላን ምቹእ ስራሕ ኣብ ምርካብ ይድግፍ። ካብ IV ዝመጽእ ደገፍ ኣብ ቤት ጽሕፈት ካሕሳ (Ausgleichskasse) ክሕተት ኣለዎ።

ክፍሊት መመላእታ

ካብ IV ደገፍ እኳ እንተተገብረሎም ክነብሩሉ ዝኽእሉ ውሑድ ገንዘብ ዘለዎም ሰባት ተወሳኺ ፋይናንሳዊ ጥቕምታት (Ergänzungsleistungen) እውን ክረኽቡ ይኽእሉ እዮም። እዚኦም ኣብ ቤት ጽሕፈት ማሕበራዊ ኣበርክቶታት ክሕተቱ ኣለዎም። መን ተወሳኺ ጥቕሚ ክረክብ ከም ዘለዎ ብንጹር ተቐጻጺሩ ኣሎ። እቲ ተወሳኺ ጥቕምታት ብከፊልቲ ግብሪ ዝምወል እዩ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/invalidity

ስራሕ ኣልቢነት

ሰራሕተኛታት ንስራሕ ኣልቦነት ዝኸውን ውሕስነት ይእትዉ። ስራሕ-ኣልቦ ዝኸውን ከኣ: ብሕጊ መሰረት ንዝተወሰነ ግዜ ገንዘብ ሓገዝ ይወስድ: ስራሕ ኣልቦ ዝኾኑ ሰባት ኣብ ናይ ዞባ ስራሕ ኣከፋፋሊ ትካል (RAV) ክምዝገቡ ይግባእ: እዚ ከኣ ስራሕ ኣብ ምድላይ ይሕግዝ።

ድሕነት ስራሕ-ኣልቦነት

ድሕነት ስራሕ-ኣልቦነት (ALV)ሓደ ናይ መንግስቲ ትካል ኮይኑ: ንኩሎም ሰራሕተኛታት ናይ ግድን ኢዩ። እቲ ወርሓዊ ክፍሊት ከኣካብ ወርሕዊ ደሞዝ ብቀጥታ ይኽፈል። ወሃብ ስራሕ ከእ ፍርቂ ይኸፍል።ነብሶም ክኢሎም ዝነብሩ ኣብዚ ድሕነት ኣይኣትዉን። ስራሕ ኣልቦ ዝኸውን ሰብ ካብዚ ድሕነት መተካእታ ደሞዝ (ናይ ስራሕ ኣልቦ ገንዘብ, Arbeitslosengeld) ካብዚ ትካል ይወስድ።መዓስን ክንደይን ገንዘብ ከትወስድ ኣብ ዝተፈላለዩ መምዘኒታት ይምርኮስ። ካብዚ ንእብነት: ክንደይ ዝእእክል ከምዝሰራሕካ: ወይ ብምንታይ ምኽንያት ስራሕ-ኣልቦ ከምዝኾንካ።

ኣካይዳ መስርሕ ስራሕ-ኣልቦነት

ብዝበለጸ ቅድሚ ናይ መወዳእታ ናይ ስራሕ መዓልቲ፡ ግን ከኣ ካብታ ቀዳመይቲ መዓልቲ ሽቕለት ኣልቦነት ከይደንጎየ፡ ኣብቲ ሓላፍነት ዝስከም ዞባዊ ማእከል ስራሕ (Regionales Arbeitsvermittlungszentrum፣ RAV) ምምዝጋብ ግዴታ እዩ። ኩሉ ተወሳኺ ስጉምትታት ኣብኡ ተገሊጹ ኣሎ።

ዞባዊ ማእከል ምክፍፋል ስራሕ

ዞባዊ ማእከል ምክፍፋል ስራሕ (RAV) ቀልጢፍካ ስራሕ ክትረክብ ይሕግዝ። ናይ ምኽራዊ ምዝርራብ RAV ሰብ ናይ ስራሕ ኣልቦነት ገንዘብ ክወስድ እንተደልዩ: ናይ ግድን እዮም። ብተወሳኺ RAV ናይ ስራሕ ፕሮግራምን: ስልጠናን ይህብ። እዚ ውን ብከፊል ናይ ግድን እዩ።ኣብዚ RAV ሰባት ኣብ ስዊስ ገና ስራሕ ዘይጀመሩ እንተኮይኖምውን: ኣብ ምድላይ ስራሕ: ሓገዝ ይወሃቦም: ገንዘባዊ ሓገዝ ግን ኣይወሃቦምን።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/unemployment

ሕማምን ሓደጋን

ኣብ ስዊስ ዝነብር ሰብ: ናይ ሕማምን ናይ ሓደጋን ድሕነት ግድን የድልዮ። እዚ ናይ ውልቒ ድሕነት: ኣብ ግዜ ሕማምን ሓደጋን ንዘጋጥሙ ክፍሊት ሕክምናን ስራሕን ከምኡውን ኣብ ግዜ ጥንሲ ዝግበር ወጻኢታት ይሸፍኑ። እዘን ክልተ ናይ ድሕነት ውዕላት ኣብተን ቀዳሞት ክልተ ሰሙን ኣብ ስዊስ ምእታው ክፍጸማ ይግባእ።

ናይ ሕክምናዊ ክንክን ድሕነት (መሰረታዊ ድሕነት)

ኵሎም ተቐማጦ ስዊዘርላንድ ናይ ጥዕና መድሕን (መሰረታዊ መድሕን ኢንሹራንስ / Grundversicherung) ባዕሎም ከውጽኡ ኣለዎም። ናብ ስዊዘርላንድ እንተ ግዒዝካ ከምኡ ንምግባር ሰለስተ ወርሒ ኣሎካ። ኣብዚ እዋን እዚ እንተ ሓሚምካ እቲ እትኸፍሎ ወጻኢታት እውን ብተደጋጋሚ እዩ ዚኽፈል። ሓያሎ ናይ ብሕቲ ኩባንያታት መድሕን ጥዕና (Krankenkassen) መሰረታዊ መድሕን የቕርባ። ናይ ጥዕና መድሕን ምርጫ ብነጻ ኢዩ። ኩባንያታት መድሕን ጥዕና ንኹሎም እቶም ኣብ ስዊዘርላንድ ዝነብሩ ሰባት ክቕበላኦም ኣለወን። እቶም ውሕስነት እተዋህቦም ሰባት ወርሓዊ ኽፍሊት ይሽፍሉ ። እዚ ኽፍሊት እዚ ከከም ሞደል መድሕንን መድሕንን ስለ ዚፈላለ ነቲ ዚኽፈል ገንዘብ ከነወዳድሮ ኣሎና ። መድሕን ጥዕና ኽሳዕ መወዳእታ ሕዳር ኣብታ እትቕጽል ዓመት ኪቕየር ይኽእል እዩ። መሰረታዊ መድሕን ንሕማም ዜምጽኦ ወጻኢታት ጥራይ ዘይኰነስ ንጥንስን ሕርስን እውን ይሽፍን እዩ። እቲ ኣገልግሎት ብሕጊ እዩ ዚመሓደር።
ኣስተውዕሉ፡- ንሕክምና ስኒ ወይ መነጽር ዚሽውን ወጻኢታት መብዛሕትኡ ግዜ በይንኻ ኽትከፍል ወይ ከኣ ብወለንታ ተወሳኺ መድሕን ክትከፍል ኣሎካ።

ናይ ሓደጋ ድሕነት

ሰራሕተኛታት ኣብ መዓልቲ ካብ 8 ሰዓት ንላዕሊ ዝሰርሑ እንተኮይኖም: ብወሃብ ስራሕ ብቀጥታ ናይ ሓደጋ ድሕነት ኣብ ግዜ ስርሖምን ኣብ ዕረፍቶምን ንዘጋጥሞም ሓደጋ ውሕስነት ይኣትወሎም። ውሑድ ሰዕታት ዝሰርሕ ሰብ እዚ ናይ ሓደጋ ድሕነት ኣይክፈለሉን: ስለዚ ነዚ ዝምልከት ድሕነት: ባዕሉ ክሽፍኖ ኣለዎ። እዚ ነቶም ብገዛእ ርእሶም ዝመሓደሩን ናይ ውልቖም ዋኒነ ንብረትን ትካልን ዘሎዎም ሰባት ውን ይምልከት። እዚእቶም ኣብ ርእሲቲ ናይ ሕማም ድሕነቶም ናይ ሓደጋውን ክገብርሉ ይግባእ። ኣብዚ ድሕነት ውዕል ዝገበሩ: ወርሓዊ ክፍሊት ክሽፍሉ ይግባእ። ኣብዚ ንሰራሕተኛታት ብቀጥታ ካብ ደሞዞም ይኽፈል።

መሕሰሪ / ምጉዳል ዋጋ ካብ ክፍሊት መሰረታዊ ድሕነት

እቶም ናይ ጥዕና መድሕን ክፍሊት ክሽፍሉ ዘይክእሉ ንመሰረታዊ መድሕን ዋጋ ምጉዳል (Prämienverbilligung) መሰል ክህልዎም ይኽእል እዩ። ሓደ ሰብ ነቲ ምጉዳል ንምቕባል ቅጥዒ መመልከቲ ከቕርብን ብዛዕባ ንብረትን ኣታዊን ሓበሬታ ክህብን ኣለዎ። እቲ መመልከቲ እንተተፈቒዱ፡ ካብ ዝቕጽል ወርሒ ኣብ ዝቕጽል ዓመት ዝወሓደ ዋጋታት ክትከፍል ኢኻ። ቤት ጽሕፈት ማሕበራዊ ኣበርክቶታት ብዛዕባ ምጉዳል ዋጋ ክፍሊት ሓበሬታ ይህብን ነቲ ምዝገባ ይቕበሎን።

ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት

ብነጻ ድልየት: መመላእታ ንውሕስነት ጥዕና: ኣብ ልዕሊቲ መሰረታዊ ናይ ድሕነት ውዕል: ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት (Zusatzversicherungen) ክግበር ይከኣል።እዚ ንወጻኢታት ካብ ናይቲ መስረታዊ ውሕስነት ዝኾኑ ይሽፍን። ንእብነት: ናይ ስኒ ክንክን። ተወሳኺ ድሕነት ኣብ ልዕሊ መሰረታዊ ናይ ሕማም ድሕነት ካብ ኩሎም ማዕከናት ናይ ሕማም ድሕነታት ናብ ዕዳጋ ይወርዱ። ነዚ ከኣ ነብሲ ወከፍ ሰብ ከከም ኩነታት ጥዕንኡ: ክእቱ ወይ ከንጽጎ ይኽእል።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/illness-and-accidents

ወለድን ስድራቤትን

ቆልዑት ዘለዎ ሰብ፡ ኣብ ምሉእ ስዊስ፡ ንቆልዑትን ንስልጠናን ዝኸውን ተወሳኺ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ይወሃቦ። ኣብ ሞያዊ ስራሕ ንዝነጥፉ ኣዴታት፡ ኣብ ግዜ ሕርስን ምክንኻን ሕጻንን፡ ብውሕዱ 14 ሰሙን ዝኽፈል ዕረፍቲ ይወሃበን።

ናይ ኣደነት ዕስቢ ወይ ካሕሳ

ኣብ ሞያዊ ስራሕ ንዝነጥፉ ኣዴታት፡ ኣብ ግዜ ሕርስን ምክንኻን ሕጻንን፡ ብውሕዱ 14 ሰሙን ዝኽፈል ዕረፍቲ (Mutterschaftsurlaub) ይወሃበን። ኣብዚ ግዜዚ ብውሕዱ 80 ሚእታዊት ናይ ደሞዘን ይኽፈለን። ስራሕ ዘይብለን ኣዴታት፡ ወይ ክሰርሓ ዘይክእላ እንተኮይነን፡ ኣብ ካሳ ካሕሳ መሰል ኣለወንን የብለን ንምፍላጥ ይሓታ። ኣብዚ ፍሉይ ሕግታት ኣሎ። ኣብተን መጀመርታ 8 ሰሙናት ናይ ድሕሪ ሕርሲ፡ ኣዴታት ክሰርሓ የብለንን፡ መሰል ናይ ኣዴታት ተጥበቕቲ (Mutterschutz)።

ናይ ኣቦነት ዕረፍቲ

ኣቦታት ውሉድ ምስ ተወልደ ንኽልተ ሰሙን ዝኣክል ደሞዝ ዝኽፈሎ ናይ ኣቦ ዕረፍቲ (Vaterschaftsurlaub) ክረኽቡ መሰል ኣለዎም። ከም ዕረፍቲ ሕርሲ (ኣዴታት) ዘይኰነስ ናይ ኣቦ ዕረፍቲ ተዓጻጻፊ እዩ፡ ከመይሲ ነዚ ኩሉ ብሓንሳእ ወይ በብሓደ መዓልቲ ክትወስዶ ትኽእል ኢኻ። ይኹን እምበር እቲ ሕጻን ካብ ዝውለድ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ክኸውን ኣለዎ።

ንወለዲ ዝወሃብ ኣበል/ተወሶኺ ክፍሊት

ቆልዑት ዘለዎም ሰባት፡ ንወለዲ ዝወሃብ ኣበል/ተወሶኺ ክፍሊት (Familienzulagen) ናይ ገንዘባዊ ሓገዝ ይግበረሎም። እዚ ንቆልዑት ክሳብ 16 ዓመት ዝዕድሜኦም ከም ተወሳኺ ንመእሰያት ከእ ክሳብ 25 ዕድሜኦም ናይ መሰልጠኒ ተባሂሉ ይወሃብ።ስለዚ ኣብዚ መሰል ዘለዎም፡ ኩሎም ወለዲ ዝሰርሑ እንተኮይኖም:ነብሶም ዝኽኣሉ ወይ ስራሕ ዘይብሎም ወለዲ ቅሩብ ሓገዝ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ስለዚ ሰራሕተኛታት ወለዲ ተወሳኺ ሓገዝ ምስ ደሞዞም ዝኽፈል ይወሃቦም። ዝያዳ ሓበሬታ ንተወሳኺ ክፍሊት/ኣበል ዝምልከት ካብ ጨንፈር ማሕበራዊ ድሕነት ይርከብ። መጠን ተወሳኺ ክፍሊት/ኣበል ካብ ካንቶን ናብ ካንቶን ይፈላለ።

ናይ ስድራቤት ክራይ ኣበርክቶ

ውሑድ ገንዘብ ዘለዎም ስድራቤታት፡ ኣብ ትሕቲ ዝተወሰኑ ቅድመ ኩነታት፡ ናብ ክራይ ገዛኦም (Familienmietzinsbeiträge) ናይ ደገፍ ክፍሊት ከመልክቱ ይኽእሉ። መጠን እቲ ኣበርክቶ ኣብ ኣታዊን ንብረትን ናይቲ ስድራቤትን መጠን ክራይ ገዛን ይምርኮስ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/parenthood-and-family

ማሕበራዊ ሓገዝ

ማሕበራዊ ሓገዝ ንመነባበሪ ዝኸውን ውሑድ ገንዘብ ዘሎዎም ሰባት: ወይ ፈጺሞም ካብ ማሕበራዊ ድሕነት ፈጺሞም ገንዘባዊ ሓገዝ ዘይብሎም ወይ ውሑድ ዝረኽቡ ይሕግዝ። እቲ ዕላማ ስባት መሊሶም ባዕሎም ክሰርሑን ነብሶም ንክእልዩን ኢዩ። እዚ ንሓደ ድሕነት/ውሕስነት ዝምልከት ኣይኮነን: እንታይ ደኣ ሓገዝ ብመንግስቲ ዝወሃብ ኢዩ።

ማሕበራዊ ሓገዝ

ማሕበራዊ ሓገዝ (Sozialhilfe) ኣብ ስዊስ ንሕገዝ ዘድልዮም ሰባት ይሕግዝ። እዚ ነቲ መሰረታዊ ዝተሓተ ናይ መነባብሮ ወጻኢታት ይሽፍን። ኣብ ርእሲ.ዚ ገንዘባዊ ሓገዝ ምኽሪ ውን ይወሃብ። እቲ ዕላማ ሰባት ብዝተኻእለ መተን ብዝቐልጠፈ ነብሶም ንክኽእሉ ካብ ተጸባይነት ብቁጠባ ነጻ ንክኾኑ ኢዩ። እዚ ናይ ማሕበራዊ ትካል ንእኹል ሓገዛት ካብ ካልእ ወገን ዝረኽቡ ሰባት: ንእብነት ጥሮታ ዝወስዱ: ካብ ዘመድ ሓገዝ ዝረኽቡ ኣይሕግዝን ኢዩ። ካልእ ኣብነት ንናይ ካብ ማዕከን ውሕስነት ናይ ስራሕ-ኣልቦ ገንዘብ/ Arbeitslosengeld/ ዝወስዱ ሰባት ኣይሕግዝን ኢዩ። እዚ ዕዳ ውን ኣይከፍልን ኢዩ: እዚ ዝወሃቦ ሓገዝ ከኣ ሰብ እኹል ገንዘብ: ምዝህልዎ ይመልሶ። እዚ ናይ ማሕበራዊ ሓገዝ ትካል ብከፈልቲ ግብሪ ይምወል።

ማሕበራዊ ሓገዝ ምሕታት

ማሕበራዊ ሓገዝ ዝሓትት: ንትካል ማሕበራዊ ሓገዝ ናይ ምምሕዳር ከባቢ (Sozialdienst) ናይቲ ዝነብረሉ ቦታ ይውከስ።ኣብዚ ዘሎካ መጠን ደሞዝን ዋኒን ንብረትን ዘርዚርካ ትገልጽ። ድሕሪዚ እቲ ጠለብ ይጻረ። ሰበ-ስልጣን ናይዚ ከከም ውልቀ ሰቡ ነቲ መጠን ዝወሃብ ሓገዝ ይውስኑ። ኣብዚ ንሕቕኛ ኩነታት ቁጠባኡ ዝሓብእ ሰብ: ወይ ዝኽውል ብሕጊ ይቕጻዕ። እገልግሎት ትካል ማሐራዊ ሓገዝ ጭብጥታት የረጋግጽን የቕርብን። እዚ ዘየማልእ ሰብ: እቲ ዝግበር ገንዘባዊ ሓገዝ ክቑረጽ ይከእል። ኣብቲ ዝግበር ናይ ምኽሪን ሓብሬታን ዝርርብ ምስታፍ ናይ ግድን ኢዩ። ኣብዚ ሰብ ኩሉ ብወገኑ ዝማላእ ክገብር ይጥለብ: ካብ ሓገዝ ክገላገል ከኣ ይጽዕር።

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮሹራት ቡለቲን)

www.hallo-baselstadt.ch/ti/social-security/social-assistance